

Saneringsnytt nr 1 2008

Så er vi på banen igjen med et nytt saneringsnytt!

På høy tid vil nok mange si, og jeg skal gi dem rett i det. Undertegnede startet som ny prosjektleder i februar i år. Det har vært en interessant og lærerik tid til nå. Henvendelsene og oppgavene er mange, slik det skal være i et levende oppegående prosjekt. Mange har jeg møtt og mange gjenstår det å møte i næringa. Det blir gjerne slik at en jobber intensivt med noen parallelle saker i en periode før hovedfokus flyttes noe til andre saker og problemstillinger. Det er svært meningsfylt å få jobbe med dette viktige og ambisiøse prosjektet. Takk til de av dere jeg har vært i kontakt med og som har kommet med både ros og ris. Ris er viktig å få, det gir oss mulighet til forbedringer. Det er likevel godt at mange gir hverandre positive tilbakemeldinger – vi mennesker trenger det som motivasjon eller "drivstoff" for å kunne yte i hverdagen.

Når det "floker seg" litt for eksempel i form av at det dukker opp usikkerhet rundt ny smitte i besetninger, må en stille noen oppklarende spørsmål for å forsøke å kartlegge mulige smitteveier inn i en besetning. Det må ikke bli slik at produsenter og veterinærer som stilles slike spørsmål tar det som et personlig nederlag – eller oppfatter det som at "noen" er ute etter dem. Kartlegging av mulige smitteveier kan til tider være en krevende kommunikasjonsøvelse, som jeg oftest erfarer at en får best resultat av ved å møtes ansikt til ansikt og bli litt kjent! Geitenæringa sitt mål er hele tiden å få til en effektiv smittebekjempelse.

Resultatene etter sanering er svært gode sett under ett, men vi må hele tida være mentalt forberedt på at det kan komme smitte inn igjen i sanerte besetninger. Det skal en også kunne takle og rydde opp i.

I sanerte besetninger er det viktig at veterinærer og produsenter følger godt med, ser etter kliniske symptomer og melder fra til prosjektledelsen ved mistanke! I år har det vært funnet CAE i en sanert besetning samt byllesjuka i to områder med besetningskontakt i Telemark og Nord-Troms. Prosjektet har satt ressurser inn på smittesporing og utslakting for å bekjempe smitte.

Det er stor interesse for prosjektet, til nå er drøyt 170 besetninger sanert og over 100 påmeldt. Det er også for 2009 er bevilget tilsvarende beløp til arbeidet som tidligere år. Se eget avsnitt med utdrag av jordbruksforhandlingene lenger nede.

Laktasjonskurver før og etter sanering

Forsker Frøydis Hardeng ved Norges Veterinærhøgskole har ut fra veiedata i geitekontrollen beregnet laktasjonskurver før og etter sanering ved snapping i femten besetninger som sanerte før 2005. Kurvene viser hvilket potensiale det kan være for melkeproduksjon og holdbarhet i besetninger etter sjukdomssanering der det også er gjennomført optimalisering av stell- og foringsrutiner.

De samme 15 besetningene er målt i 2 produksjonsår før sanering og i 2 år etter avsluttet sanering.

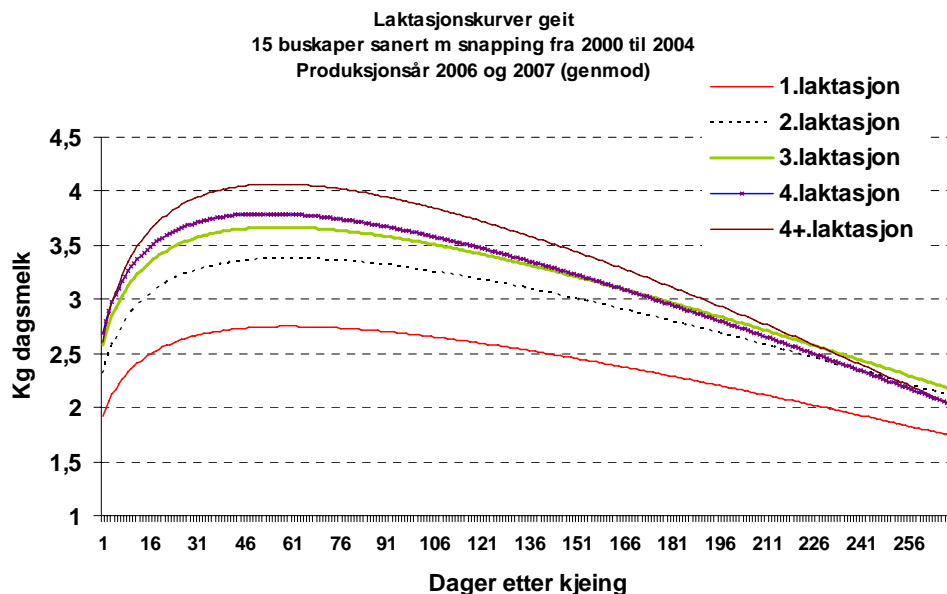
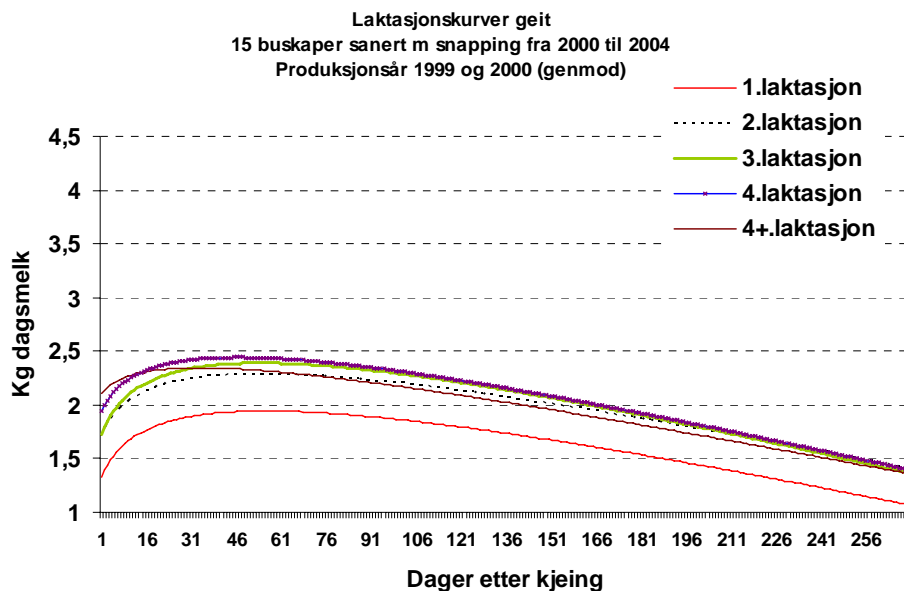
Tabell 1

Laktasjonsnummer	1		2		3		4		>4	
Produksjon dag 6-275 (antall laktasjoner)	Kg	N	Kg	N	Kg	N	Kg	N	Kg	N
Gj.snitt før snapping år 1999 og 2000	457	(717)	563	(584)	584	(491)	593	(329)	577	(321)
Gj.snitt etter snapping år 2006 og 2007	663	(821)	826	(789)	890	(799)	893	(546)	923	(217)
Diff Snappesant før/etter	206		263		306		300		346	
%økning	45		47		52		51		60	

Kg = kilo melk

N = antall dyr i aldersgruppa

Her presentert grafisk, hvor en også ser utviklingen gjennom laktasjon

Ikke overraskende ser en at geitene etter sanering tar ut et langt større produksjonspotensiale allerede fra første produksjonsår, og at de øker i produksjon år for år. De blir langt mer holdbare – og det er naturlig da at potensialet øker med økende alder for melkeproduserende dyr.

Ekstraordinært rekrutteringsbidrag ved behov for ny saneringsomgang.

Trer inn ved store tap etter uhell. 3 % båndfradrag. Vi har fått utviklet en mal for dette som er brukt i flere tilfeller med byllesjuka.

Oppfølging i sanerte besetninger

Det viktigste arbeidet med å beskytte sanerte besetninger mot introduksjon av ny smitte gjøres av den enkelte produsent. Stor nøyaktighet i forbindelse med livdyrkjøp og livdyrkontakt er viktig. Likeså en riktig fungerende smittesluse som alltid brukes av alle besøkende. Lokale veterinærer vil kunne være behjelpelige med praktisk rådgiving i smittebeskyttelse.

Prøvetaking i sanerte besetninger.

Prosjektet henter inn tankmelkprøver to ganger pr år for å utvikle testsystemer som kan anvendes til å "overvåke" friske besetninger. Analyse for antistoff mot CAE i tankmelk er nå tilstrekkelig utprøvd. Resultat av CAE analyse tankmelk er utsendt til geitemelkeprodusentene i juni. Testoppsett for byllesjuka og paratuberkulose er nå under evaluering.

Planer fremover;

Kartlegging av byllesjukaforekomst hos småfe og risikoer for smitte fra sau til geit - Malangenprosjektet

Stipendiat Gunvor Elise Nagel-Alne har siste året gjennomført registrering av beitekontakt mellom småfe og forekomst av byllesjuka antistoff og synlige byller på sau på Malangshalvøya. Registreringene skal brukes for å vurdere risiko for byllesjukesmitte mellom småfe i beite. Resultatene er under bearbeiding og noen foreløbige resultater vil være klare til høsten.

Regionale kurs

Annethvert år har vi hatt ett nasjonalt faglig kurs for veterinærer og rådgivere. I høst vil vi også arrangere slike kurs regionalt.

Utdrag fra årets jordbruksoppgjør

Tabell 3.2 Oversikt over innvilgingsramme for LUF 2008 - 2009.

Ordninger	2008	2009	
Utviklingsprogram for geiteholdet ³⁾	16	15	millioner kroner

3) 2009: 11 mill. kroner til Friskere geiter og 4 mill. kroner til kompensasjon for bortfall av produksjonstilskudd og avløsertilskudd ferie og fritid.

6.1.3 Deltakere i prosjektet "Friskere geiter"

Kompensasjonen til deltakerne i tiltaket "Friskere geiter" for bortfall av produksjonstilskudd pga. at deltakerne ikke har tilskuddsberettigede dyr på søknadstidspunktet, er samordnet med kompensasjonen for gjennomføring av smittesanering i besetningen. Førstnevnte del av samlet kompensasjon kan gis i en avgrenset periode til oppbygging av produksjonsomfanget, maksimalt for tre år. Foretak som må foreta flere smittesaneringer har rett på kompensasjon for bortfall av tilskudd inntil tre år for hver sanering. Denne utbetalingen er ikke avgrenset til å gjelde tilskudd for husdyr, men også andre aktuelle produksjonstilskudd. Deltakere i tiltaket

”Friskere geiter” med kombinert geit- og sauehold kan også motta kompensasjon for sau, dersom det kan dokumenteres at sauene er slaktet pga. smittehensyn.

Gran juli 2008

God sommer!
- vi ses vel på Geitedagene i Rauland i september?

Med vennlig hilsen

Dag Lindheim
Prosjektleder

Adresse:
Friskere Geiter
TINE Rådgiving
Postboks 58
1431 Ås

Tlf. 91 54 78 10
Epost: friskere.geiter@tine.no

Hjemmeside: <http://geithelse.tine.no>

Typisk vestlandsk geitebeite i Underdalen i Sogn